

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/53/2019
Identifikačné číslo spisu: 8018200194
Dátum vydania rozhodnutia: 30.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8018200194.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: C. G., bytom Š. XX, právne zastúpená: Beňo & partners advokátska kancelária, s. r. o., Námestie svätého Egídia 40/93, Poprad, IČO: 44 250 029, proti (sťažovateľke) žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, č. 23710-3/2018-BA zo dňa 30.01.2018, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 8Sa/22/2018-96 z 29.01.2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove, č. k. 8Sa/22/2018-96 z 29.01.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom, č. k. 8Sa/22/2018-96 z 29.01.2019, zrušil rozhodnutie žalovanej, č. 23710-3/2018-BA zo dňa 30.01.2018 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“), ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, pobočky Poprad č. 700-3011665417-GC04/17 z 30.06.2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“).

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná (okrem vypustenia časti textu) potvrdila prvostupňové rozhodnutie, ktorým pobočka Poprad predpísala žalobkyni podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poistné na nemocenské poistenie v sume 130,35 eur, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v sume 532,97 eur a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 140,70 eur, spolu v sume 804,02 eur, za obdobie apríl 2008 až december 2008.

3. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že v prejednávanej veci bolo potrebné posúdiť, či žalobkyňa mala status SZČO aj v období po 31.03.2008. Podľa názoru krajského súdu, riešeniu tejto otázky správne orgány nevenovali dostatočne dôslednú pozornosť a žalovaná ako odvolací orgán aj napriek skutočnostiam, ktoré žalobkyňa v odvolaní namietala, nezaoberala sa podstatnou námietkou, a to, že žalobkyňa k 31.03.2008 prestala vykonávať činnosť ako SZČO. Krajský súd skonštatoval, že zo

zisteného skutkového stavu nebolo možné vyvodiť správny právny záver, ktorý ani správne orgány a ani žalovaná vo svojom rozhodnutí nemohla odôvodniť, pretože táto základná otázka v danom konaní nebola zodpovedaná. K aplikácii ustanovenia § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení súd uviedol, že k zániku poistenia podľa tohto ustanovenia dochádza len v prípade, ak by status SZČO zostal zachovaný, čo v danom prípade nie je, pretože žalobkyni rozhodnutie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii, bolo zrušené samosprávnym krajom. Po 31.03.2008 žalobkyňa činnosť SZČO nevykonávala, pretože na jej vykonávanie sa vyžaduje povolenie samosprávneho kraja, ktoré už nemala.

4. Krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia a postup správnych orgánov vo vzťahu k žalobkyni nie sú v súlade so zákonom. Z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 191 ods. 1 písm. c/ SSP) ako aj z dôvodu nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov (§ 191 ods. 1 písm. d/ SSP) rozhodnutia správnych orgánov oboch stupňov zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie a žalobkyni priznal právo na úplnú náhradu trov konania. V ďalšom konaní uložil krajský súd povinnosť žalovanej a I. stupňovému správne orgánu zaoberať sa aj právnou otázkou, či by žalobkyňa mohla vykonávať SZČO len na základe licencie L1A vydananej lekárskou komorou, keďže rozhodnutím Prešovského samosprávneho kraja jej bolo povolenie poskytovať zdravotnícku starostlivosť dňom 31.03.2008 zrušené.

5. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť žalovaná (sťažovateľka) z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Sťažovateľka sa nestotožnila s názorom krajského súdu, že v prejednávanej veci bolo potrebné posúdiť, či mala žalobkyňa status SZČO aj po 31.03.2008 a správne orgány mali vyriešiť právnú otázku týkajúcu sa výkladu § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, teda či žalobkyňa vykonávala činnosť SZČO. Na zákonnosti svojho rozhodnutia trvala a argumentovala, že predmetom tohto súdneho konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vo veci predpísania dlžnej sumy poistného, pričom otázka vzniku, resp. zániku povinného poistenia žalobkyne už bola právoplatne vyriešená rozhodnutím, č. 700-3080012317-GC09/2017 zo 14.03.2017. Podľa názoru sťažovateľky sa krajský súd nemal zaoberať otázkou zániku povinného poistenia žalobkyne, ale tým, či žalovaná pri predpísaní dlžnej sumy poistného postupovala v súlade so zákonom o sociálnom poistení. Sťažovateľka tiež nesúhlasila s názorom krajského súdu, že napadnuté rozhodnutie nezodpovedá požiadavkám § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. Navrhla preto rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

6. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovanej žalobkyňa uviedla, že činnosť ako SZČO vykonávala od 01.09.1999 do 31.03.2008 na základe licencie typu B. Licencia typu A bola nevyhnutná aj pre výkon lekára - zamestnanca v každom zdravotníckom zariadení a na základe tejto licencie žalobkyňa vykonávala lekársku činnosť ako zamestnanec aj v období po 31.03.2008. Licencia teda zostala v platnosti práve pre výkon činnosti lekára ako zamestnanca a nie ako SZČO. Navyše, IČO a DIČ, ktoré boli žalobkyni pridelené ako SZČO stratili platnosť k 31.03.2008. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa navrhla kasačnú sťažnosť zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej je dôvodná.

8. Predmetom konania je preskúmanie rozhodnutia žalovanej, ktorým (okrem vypustenia časti textu) potvrdila rozhodnutie pobočky o predpísaní poistného.

9. Z administratívneho spisu žalovanej mal kasačný súd za preukázané, že Sociálna poisťovňa pobočka Poprad, rozhodnutím č. 700-3080012317-GC09/17 zo 14.03.2017 rozhodla, že žalobkyni ako samostatne zárobkovo činnéj osobe zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30.06.2010 a nie 31.03.2008 (ďalej aj „rozhodnutie o zániku poistenia“). Z administratívneho spisu tiež vyplýva, že žalovaná písomnosťou z 02.06.2017 oznámila žalobkyni, že odvolanie voči rozhodnutiu o zániku poistenia podala po uplynutí zákonnej lehoty, v dôsledku čoho rozhodnutie o zániku poistenia už nadobudlo právoplatnosť dňa 20.04.2017.

10. Podľa § 172 ods. 5 zákona o sociálnom poistení predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty a penále.

11. Podľa § 144 ods. 1 zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 5 eur, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.

12. Z uvedenej právnej úpravy je zrejmé, že Sociálna poisťovňa rozhoduje o vzniku, prerušení, zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, resp. o predpísaní poistného v dvoch samostatných konaniach. V prípade žalobkyne o zániku povinného dôchodkového poistenia a povinného nemocenského poistenia rozhodla Sociálna poisťovňa, pobočka Poprad, vyššie uvedeným rozhodnutím o zániku poistenia, ktoré nadobudlo právoplatnosť. Otázka zániku povinného dôchodkového poistenia a povinného nemocenského poistenia žalobkyne preto bola rozhodnutím zo dňa 14.03.2017 právoplatne vyriešená. Žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie, resp. žalobu o preskúmanie rozhodnutia o zániku poistenia nepodala, čím sa sama pripravila o možnosť preskúmať a zrušiť uvedené rozhodnutie súdom.

13. Krajský súd sa v rozsudku nevysporiadal s námietkou žalovanej ohľadom nemožnosti preskúmať zánik povinného poistenia žalobkyne, vzhľadom na existujúce právoplatné rozhodnutie, ktorým bola táto otázka vyriešená. Žalobkyňa žiadala v žalobe preskúmanie a zrušenie rozhodnutia o poistnom. Argumenty, ktoré uviedla však smerujú proti rozhodnutiu o zániku poistenia, ktoré v tomto konaní preskúmať nemožno, keďže nadobudlo právoplatnosť a žalobkyňa v zákonnej lehote žalobu o preskúmanie rozhodnutia (vyjadrenia) žalovanej, nepodala.

14. Krajský súd svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení veci, keď napriek existencii právoplatného rozhodnutia o otázke zániku poistenia žalobkyne dospel k záveru, že žalovaná, ako aj prvostupňový správny orgán, nevenovali dostatočnú pozornosť riešeniu otázky statusu žalobkyne ako samostatne zárobkovo činnnej osoby v období po 31.03.2008. Ako bolo uvedené vyššie, otázka zániku povinného poistenia bola právoplatne vyriešená v predchádzajúcom správnom konaní, v rámci ktorého správny orgán musel posúdiť existenciu tohto statusu žalobkyne po 31.03.2008. Na právoplatné (a súdom nezrušené) rozhodnutie o zániku povinného poistenia až dňom 30.06.2010 bol krajský súd povinný pri preskúmaní rozhodnutia o predpísaní poistného prihladiť.

15. V danom prípade krajský súd rozhodoval nad rámec rozsahu predmetu konania vymedzeného preskúmaným správnym rozhodnutím.

16. Vzhľadom na uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za dôvodnú a rozhodol podľa § 462 ods. 1 SSP tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie.

17. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o náhrade trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

18. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.